

Sygn. akt I C 1678/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2019 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, Wydział I Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Agata Masłowska
Protokolant: Kinga Rakowska-Pytel

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2019 r. we Wrocławiu
na rozprawie
sprawy z powództwa (...) **Bank S.A. z siedzibą w W(...)**
przeciwko **S.W.**
o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej (...) Bank S.A. z siedzibą w W(...) na rzecz pozwanej S.W. kwotę 4.428 zł (w tym 828 zł podatku od towarów i usług) tytułem kosztów pomocy prawnej świadczonej przez pełnomocnika z urzędu adwokat K.G.

UZASADNIENIE

Pozwem z 24 kwietnia 2018 r. (k.2-4) strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w Warszawie wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej S.W. kwoty 41.115,14 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz z kosztami procesu. Wskazała, że pozwana w dniu 20 września 2013 r. zaciągnęła zobowiązanie z umowy pożyczki. Z dniem 3 kwietnia 2018 r. zobowiązanie zostało postawione w stan pełnej wymagalności z uwagi na nienależyte wykonywanie umowy przez pozwaną. Na należność objętą pozwem złożyły się: niespłacony kapitał w kwocie 39.727,14 zł, odsetki umowne w kwocie 920,65 zł, odsetki umowne za opóźnienie w kwocie 467,35 zł.

Nakazem zapłaty z 10 maja 2018 r. (k.4), wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym pod sygn. akt VI Nc-e 742208/18, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie uwzględnił powództwo w całości.

Pozwana S.W. wniosła *sprzeciw* (k.4v-5) od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Zarzuciła, że strona powodowa bezpodstawnie wniosła pozew, gdyż pozwana co miesiąc uiszcza bieżącą ratę kredytu, a ponadto spłaca zaległość, co zostało uzgodnione z pracownikiem strony powodowej.

Postanowieniem z 4 września 2018 r. (k.17) Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Pismem z 12 marca 2019 r. (k.56-62) pozwana zarzuciła, że 19 czerwca 2015 r. strony zawarły aneks do umowy, zgodnie z którym pożyczka miała być spłacana w ratach do 6 grudnia 2022 r. Strona powodowa domaga się natomiast spłaty całości pożyczki, mimo że nie doszło do prawidłowego wypowiedzenia umowy, wypowiedzenie nie spełnia bowiem wymogów określonych art. 75c ustawy Prawo bankowe. Nadto strona powodowa nie wykazała zasadności żądanej kwoty, nie wiadomo bowiem jak ją wyliczono. Wskazała także, że umowa kredytu zawierała klauzule abuzywne, przewidujące pobranie od pozwanej opłaty przygotowawczej w kwocie 3.565,63 zł. Zarzuciła wreszcie, że powództwo jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, z uwagi na stan zdrowia pozwanej oraz jej trudną sytuację osobistą (m.in. spowodowaną postępującą chorobą (...)).

Pismem z 17 kwietnia 2019 r. (k.83-90) strona powodowa wskazała, że pozwana dokonując spłaty ratalnej zadłużenia uznała dług. Wskazała również, że po zawarciu aneksu restrukturyzacyjnego pozwana od stycznia 2016 r. ponownie zaczęła spóźniać się z wpłatami, wobec czego strona powodowa skutecznie wypowiedziała umowę.

Pismem z 8 maja 2019 r. (k.77-80) pozwana zaprzeczyła temu, aby składała stronie powodowej oświadczenie o uznaniu długu, zaś pisma dotyczące spłaty zadłużenia oraz wypowiedzenia umowy, datowane 16 grudnia 2017 r. i 7 lutego 2018 r, nie spełniały zdaniem pozwanej wymogów z art. 75c Prawa bankowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 września 2013 r. S.W. zawarła z (...) Bank S.A. umowę o kredyt konsolidacyjny nr (...). Na mocy tej umowy pozwanej udzielono kredytu w kwocie 71.312,55 zł, przeznaczonego na (a) potrzeby konsumpcyjne kredytobiorcy oraz sfinansowanie kosztów wymienionych w § 1 ust. 6 umowy – w kwocie 11.565,63 zł, (b) spłatę zobowiązań finansowych kredytobiorcy wobec Banku (...) S.A. – w kwocie 59.746,92 zł. Kredyt miał być spłacany w 66 równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych, płatnych do 5-tego dnia miesiąca. Oprocentowa-

nie kredytu określono jako sumę stawki WIBOR 3M i marży w wysokości 13,30 pkt. %. Natomiast oprocentowanie zadłużenia przeterminowanego miało być według stopy równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Całkowita kwota do spłaty wynosić miała 110.689,27 zł, w tym całkowity koszt kredytu wynieść miał 39.376,72 zł. Na całkowity koszt kredytu składały się: odsetki umowne w kwocie 35.811,09 zł oraz opłata przygotowawcza w wysokości 3.565,63 zł.

Dowody:

- ⇒ kopia umowy kredytu z 17.09.2013 r. (k.24-27)
- ⇒ harmonogram spłaty (k.96-101)

W dniu 19 czerwca 2015 r. strony zawarły aneks do powyższej umowy, zgodnie z którym zobowiązanie pozwanej na dzień 19 czerwca 2015 r. wynosiło 53.988,83 zł. Miało być ono spłacone w 90 równych miesięcznych ratach, płatnych nie później niż do 6 dnia miesiąca. Całkowita kwota do spłaty wynieść miała 76.703,26 zł, z czego koszt kredytu (obejmujący odsetki umowne) wynosił 22.714,43 zł.

Dowody:

- ⇒ kopia aneksu z 19.06.2015 r. (k.63-64)
- ⇒ kopia harmonogramu spłaty (k.91, k.102)

Pozwana regulowała raty nieterminowo, gdyż po przejściu na emeryturę zmniejszyły się jej dochody.

Dowody:

- ⇒ historia rachunku kredytowego (k.103-128)
- ⇒ przesłuchanie S.W. w charakterze pozwanej (k.136)

Pismem z 26 grudnia 2017 r. strona powodowa wezwała pozwaną do uregulowania w terminie 7 dni zadłużenia w kwocie 2.504,39 zł. Wskazała, że zaległość powstała 6 października 2017 r. i że do spłaty należy doliczyć kwotę 4,20 zł tytułem kosztu wysyłki pisma. Wskazała, że nieuregulowanie zadłużenia można skutkować wypowiedzeniem umowy.

Dowody:

- ⇒ kopia pisma z 26.12.2017 r. (k.92)

W dniu 5 lutego 2018 r. strona powodowa skierowana do pozwanej pismo zatytułowane „warunkowe wypowiedzenie umowy o pożyczkę/o kredyt konsolidacyjny nr (...)”. W piśmie tym wezwała pozwaną do zapłaty w terminie 14 dni roboczych, licząc od dnia otrzymania pisma, zaległości w kwocie 2.376,59 zł, powiększonej o koszt wysyłki pisma w kwocie 6,20 zł. Poinformowała pozwaną o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Następnie wskazała, że w przypadku nieskorzystania przez pozwaną z przysługujących jej uprawnień wskazanych w art. 75c Prawa bankowego, strona powodowa wypowiada niniejszym umowę nr (...) z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia pisma z 5 lutego 2018 r.

Jednocześnie strona powodowa wskazała, że jeżeli w okresie wypowiedzenia zostanie dokonana całkowita spłata zadłużenia przeterminowanego (zadłużenia przeterminowanego na dzień wypowiedzenia oraz wszystkich naliczonych rat i odsetek od dnia wypowiedzenia do dnia spłaty), wypowiedzenie stanie się nieskuteczne i umowa będzie kontynuowana na dotychczasowych warunkach.

Pismo powyższe doręczono pozwanej 12 lutego 2018 r.

Dowody:

- ⇒ kopia pisma z 5.02.2018 r. z dowodem doręczenia (k.93-94)

Pismem z 5 kwietnia 2018 r. strona powodowa wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 40.908,42 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma. Pismo doręczono pozwanej 10 kwietnia 2018 r.

Dowody:

⇒ kopia pisma z 5.04.2018 r. z dowodem doręczenia (k.32-33)

W dniu 24 kwietnia 2018 r. strona powodowa sporządziła wyciąg ze swoich ksiąg bankowych, w którym wskazała, że z tytułu umowy kredytu konsolidacyjnego o numerze (...) pozwana posiada zadłużenie w kwocie 41.115,14 zł, w tym: niespłacony kapitał w kwocie 39.727,14 zł, odsetki umowne w kwocie 920,65 zł, odsetki umowne za opóźnienie w kwocie 467,35 zł.

Dowody:

⇒ wyciąg z ksiąg banku (k.30)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu, gdyż w ocenie Sądu pozwana zasadnie podniosła, że wypowiedzenie umowy było wadliwe, a tym samym nieskuteczne. To z kolei spowodowało wadliwość wyliczeń strony powodowej co do kwoty faktycznie należnego i wymagalnego zobowiązania, co oznaczało niewykazanie żądania co do kwoty.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o dokumenty przedłożone przez strony. Okoliczności, które z nich wynikały, zasadniczo były bezsporne – spór dotyczył oceny skutków prawnych okoliczności, jakie miały miejsce w niniejszej sprawie. Posiłkowo i w bardzo ograniczonym stopniu Sąd skorzystał z dowodu z przesłuchania pozwanej, gdyż był on w przeważającej mierze nieprzydatny do ustalenia okoliczności, które ostatecznie okazały się istotne dla rozstrzygnięcia.

W sprawie bezspornym było, że strony w dniu 17.09.2013 r. zawarły umowę kredytu, zaś w dniu 19.06.2014 r. zawarły aneks do niej, zmieniający zasady spłaty kredytu. Bezsporne było również, że pozwana dopuszczała się opóźnień w płatności poszczególnych rat. Bezsporne było również, że strona powodowa skierowała do pozwanej pisma z 26.12.2017 r. i 5.02.2018 r. Spór dotyczył tego, czy wypowiedzenie objęte pismem z 5.02.2018 r. było skuteczne oraz jaka była kwota wymagalnego zadłużenia w chwili orzekania. Przy tak określonych podstawach żądania za podstawę prawną powództwa należało uznać z jednej strony – przepisy o umowie pożyczki (w szczególności zaś przepisy ustawy z 12.05.2011r. o kredycie konsumenckim), jak również przepisy ogólne o zobowiązaniach umownych, z drugiej zaś strony – przepisy dotyczące czynności bankowych, wynikające z ustawy z 29.08.1997 r. Prawo bankowe.

Co do samej zasady istotnie strona powodowa miała uprawnienie do wypowiedzenia umowy kredytu w razie dopuszczania się przez pozwaną opóźnień w płatności należnych rat. Uprawnienie to wynikało nie tylko z umowy kredytu, ale również z przepisów powszechnie obowiązujących. Niemniej jednak ustawodawca przewidział pewne obostrzenia w przypadku dokonywania przez banki wypowiedzenia umowy pożyczki lub kredytu konsumentom. W szczególności zgodnie z art. 75c Prawa bankowego, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, **wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych** (ust. 1). W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia (ust. 2). Zachowanie tej procedury jest warunkiem dopuszczalności dokonania wypowiedzenia umowy kredytu. Dopiero po upływie terminu określonego na podstawie art. 75c Prawa bankowego bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. Wypowiedzenie dokonane z naruszeniem powyższego trybu jest w świetle art. 58 § 1 k.c. nieważne. Przepis powyższy wszedł w życie 27.11.2015 r., znajduje jednak zastosowanie do umów zawartych przed jego wejściem w życie, o ile do wypowiedzenia umowy dochodzi już pod rządami art. 75c Prawa banko-

wego. Ustawa z 25.09.2015 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (na mocy której wprowadzono do porządku prawnego art. 75c Prawa bankowego) stanowiła bowiem w przepisach przejściowych, że ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 13), bez wyodrębnienia osobnego reżimu prawnego dla umów zawartych pod rządami poprzednich przepisów. Nadto w art. 12 nowelizacji ustawodawca wprost wskazał, że banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, dostosują swoją działalność do wymagań określonych w art. 75c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Zważywszy, że w niniejszej sprawie oświadczenie mające być wypowiedzeniem, złożono 5.04.2018 r., bezsprzecznie zastosowanie do niego znajdować powinien art. 75c.

W ocenie Sądu przedstawione przez stronę powodową pismo z 5.02.2018 r. jest wadliwe i nie może być traktowane jako skuteczne wypowiedzenie umowy kredytu łączącej strony. Strona powodowa usiłowała w jednym piśmie połączyć wezwanie do zapłaty i pouczenie o możliwości skorzystania z restrukturyzacji (tj. spełnić wymóg z art. 75c) i dokonać wypowiedzenia umowy, co więcej – wypowiedzenie dokonała jako czynność „warunkową”. Takiej praktyki nie sposób zaaprobować. Zgodnie z ustawową procedurą bank w pierwszej kolejności powinien doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1-2 oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych). **Dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej.** W przypadku gdy powyższe przesłanki nie zostały spełnione, czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna, a zatem w szczególności nie prowadzi ona do wymagalności wierzytelności banku o spłatę tej części kredytu lub pożyczki, co do której kredytobiorca nie pozostawał w opóźnieniu (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 21.03.2019 r., V ACa 609/2018, z 15.04.2019 r., V ACa 663/2018, z 14.01.2019 r., V ACa 93/2018).

Dalej stanowczo należy podkreślić, że **wadliwe było również dokonanie wypowiedzenia jako czynności warunkowej**, której ziszczenie się zależało od tego, jakie czynności podejmie dłużnik i bank po wezwaniu do zapłaty. Sąd podziela w całości wyrażany w orzecznictwie pogląd, że niedopuszczalne jest złożenie jednostronnego oświadczenia, które kształtuje sytuację prawną innego podmiotu, z zastrzeżeniem warunku. Jednostronne oświadczenia woli wywierające z chwilą ich złożenia innej osobie wpływ na jej stosunki majątkowe z reguły nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku, ochrona prawna interesów tej osoby wymaga bowiem, aby zakres skuteczności takich oświadczeń był od razu oznaczony. Tym samym w świetle treści art. 89 k.c. właściwość czynności prawnej (wypowiedzenia umowy) sprzeciwia się dopuszczalności dokonania jej z zastrzeżeniem warunku. Połączenie w jednym piśmie wypowiedzenia i wskazania, że zapłata zaległości czy też zgłoszenie wniosku o restrukturyzację spowoduje ustanie skuteczności prawnej wypowiedzenia, w istocie czyni iluzorycznym postępowanie upominawcze, a wypowiedzenie umowy staje się niejednoznaczne. Kredytobiorca może mieć bowiem wątpliwości co do tego czy i kiedy właściwie nastąpią skutki wypowiedzenia (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 19.03.2019 r., I ACa 509/2018, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14.01.2019 r., V ACa 93/2018, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19.07.2018 r., I ACa 285/2018).

Skoro zatem wypowiedzenie z 5.02.2018 r. (k.93) było wadliwe, to tym samym jako czynność sprzeczna z ustawą było nieważne (art. 58 § 1 k.c.) i nie wywołało skutków prawnych. W szczególności nie doszło – jak tego chce strona powodowa – do postawienia całości niespłaconego kredytu w stan wymagalności. Błędne było zatem naliczanie przez stronę powodową odsetek umownych za opóźnienie od całości niespłaconego kapitału, podobnie zresztą jak i błędne było zaliczanie wpłat dokonanych przez pozwaną po wypowiedzeniu umowy na poczet odsetek za opóźnienie, naliczonych od niewymagalnych jeszcze rat. Oczywiście wadliwe było również wliczenie do kwoty żądania całości niespłaconego kapitału, skoro w znacznej części raty kapitałowo-odsetkowe nie stały się jeszcze wymagalne. W tej sytuacji całość rozliczeń strony powodowej z kredytobiorcą oraz przedłożona przez nią informacja o sposobie ustalenia kwoty zadłużenia były nieprzydatne w sprawie i nie mogły służyć wykazaniu roszczenia co do kwoty. Sąd nie był przy tym zobowiązany do dokonania w oparciu o historię rachunku kredytowego i

harmonogramy spłaty rekalkulacji kredytu i do ustalenia, w jakiej właściwie kwocie jest na chwilę obecną wymagalny kapitał, odsetki kapitałowe i odsetki za opóźnienie, nie był też zobligowany do korygowania błędnych decyzji wierzyciela o zaliczeniu wpłat na poczet odsetek lub kapitału. Wątpliwości budzi przy tym czy taka rekalkulacja w oparciu wyłącznie o dokumentację złożoną przez powodowy bank, była możliwa do przeprowadzenia w sposób miarodajny.

W tej sytuacji Sąd powództwo oddalił – gdyż żądanie zapłaty całości kredytu było przedwczesne z uwagi na nieskuteczność wypowiedzenia umowy, zaś żądanie zapłaty tej części kredytu, która faktycznie jest na chwilę obecną wymagalna, nie zostało wykazane w dostateczny sposób co do kwoty. Z tych przyczyn orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie II wyroku na mocy art. 98 k.p.c., obciążając stronę powodową kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną. Na koszty poniesione przez pozwanąłożyło się wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu, określone na poziomie 150% stawki minimalnej (tj. 150% z 2.400 zł) i powiększone o podatek VAT, a zatem w łącznej kwocie 4.428 zł (w tym 3.600 zł wynagrodzenia i 828 zł podatku).